СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 202. Джерзі Сіти, Н. Дж., четвер, 29-го серпня 1940. — No. 202. Jersey City, N. J., Thursday, August 29, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016, 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

МЕКНЕЙРІ ПРИНЯВ КАНДИДАТУРУ

СЕЙЛЕМ (Орегон). — Сенатор МекНейрі виголосив свою вступну промову, в якій офіційно приняв кандидатуру на заступника президента з боку Републиканської Партії, разом з кандидатом Вилкім. У тій промові МекНейрі виголосив також своє політичне „вірую". Він сказав, що деякі точки в політиці „нового розділу" є добрі і вони, безперечно, причинились до поліпшення долі деяких людей. Але засадниче наставлення „нового розділу", яке прямує не до збільшення, тільки зменшення продукції, яке прямує радше до успокоєння, до статизму суспільно-економічного життя краю, є фальшиве. Творчу машину нації треба заохочувати до продукції, а не до застою, казав МекНейрі.

ВИЛКІ НЕ ХОЧЕ ПОМОЧІ КАГЛИНА.

НЮ ЙОРК. — На запит журналістів, чи Вендел Вилкі задоволений, що священик Каглин у своїм тижневику „Сошіел Джостис" одобрив його та заявився за його вибір, Вилкі відповів аж другого дня. В відповіді другого дня він сказав, що читав ту статтю і цілком не тішиться цею помочею, а навіть цеї помочи не потребує. Він не хоче помочи від ніякої ґрупи, яка сіє неамериканські ідеї, та яка ширить серед американської суспільности ненависть до інших расових ґруп.

ДІТРОЙТ. — Священик Каглин, довідавшись про заввагу Вилкого, сказав, що він цілком іще не заявився за вибір Вилкого, чи Рузвелта. Також ще не переконаний, чи за котримсь із них взагалі заявиться. Він заперечив, що ширить расову ненависть; він виступає проти деяких жидів, не тому що вони жиди, тільки тому, що вони комуністи. Америка потребує добрих жидів і він має серед добрих жидів особистих приятелів, казав він.

ЛІТАКИ ДЛЯ АМЕРИКИ.

ВАШИНГТОН. — На критичні завваги в сенаті відносно летунських замовлень для збройних сил Америки відповів тепер сам президент, та сказав, що тепер фабрики будують для американських збройних сил, себто для армії і фльоти, 10,015 літаків. Крім того будуються нові фабрики для збільшення летунського промислу.

ДУМКИ ФАБРИКАНТІВ АВТ.

ДІТРОЙТ.—Представники автомобілевого промислу говорять, що це помилка думати, начеб їх фабрики могли легко перейти від виробу авт до виробу гармат, повзів, літаків. Їх фабрики не можуть у теперішнім стані виробити ні одного повза, чи літака. А колиб хотіли виробляти, то мусілиб перебудувати внутрі цілу фабрику до самих основ, та вставляти цілком нові машини. Та замісць того вже краще булоб побудувати нові будинки і вставити там нові машини, себто такі, які моглиб виробляти повзи і літаки. Літаки, наприклад, мають не лиш цілком відмінні мотори від авт, але й інші металеві частини, іншу твердоту сталі. Сталь у летунських моторах твердша. Якби її хто хотів тяти на машинах, що тнуть сталь для автомобілевих моторів, то ті машини відразу поламались би.

Представники автомобілевих фабрик далі говорять, що деколи уряд не хоче брати під увагу їх положення. Щоб збудувати нову фабрику для будови літаків, чи повзів, треба багато грошей. А що буде, коли зброя буде вироблена і фабрику треба буде припинити? Хто заплатить за кошти будови фабрики? Як довго ці справи не вирішені так довго промисл буде обережно поступати з виробом зброї, кажуть ці представники.

НАЦІ В МЕКСИКО.

МЕКСИКО СИТІ. — До Мексика наїздять у збільшеній скількости „представники" німецького промислу, торговлі, а то й звичайні „туристи". Дехто підозріває, що внаслідок напруження що існує в Мексику поміж двома претендентами на президентську посаду, наці захочуть спекти там свою печеню.

ТІЛО ТРОЦЬКОГО СПАЛЕНО.

МЕКСИКО СИТІ. — Тіло Троцького, не діждавшись дозволу від американських властей на перевіз до Америки, спалено в місцевій крематорії. Тепер адвокат Троцького Гольдман далі добивається права від американських властей, щоб бодай попіл перевезти до Америки.

ПРИЇЗД „АМЕРИКЕН ЛІДЖЕН".

НЮ ЙОРК. — Корабель „Америкен Ліджен", який везе на собі коло 900 американських утікачів з Европи, зближається щасливо до американських берегів. Він везе на собі серед американських утікачів також норвезьку наслідницю престолу, княжну Марту, з трьома дітьми. Княжна Марта в Америці стане гостем президента Рузвелта. При вїзді до американського порту в її честь віддадуть 15 гарматних вистрілів.

ЗБЛИЖАЮТЬСЯ ДО ЗАКОНУ ПРИМУСОВОЇ СЛУЖБИ

ВАШИНГТОН. — Сенат обережно підходить до законопроекту примусової служби, внесеного Борком і Вадсвортом та обходить його здалека. Всетаки коло, яким обходить сенат цей законопроект, зменшається і вже в найближчих днях сенат приступить до самого центра, себто до самого законопроекту. Тепер сенат ще радить і голосує над тими справами, які моглиб уникнути примусову військову службу. Одначе дотепер всі проекти, які противорічать примусовій службі, сенат відкинув. Останній такий проект, який на місце примусової служби пропонував добровільну службу з певними змінами, сенат відкинув великою більшістю голосів. А це значить, що не лишається йому ніщо інше, тільки приняти законопроєкт Боркого-Вадсворта та переголосувати примусову службу. Знавці кажуть, що це вже цілком певно станеться наступного дня. Після того цей законопроект піде до палати представників, в якій також перейде хресний вогонь. Але там він вже так довго не полежить.

ОХОРОНА НОВОБРАНЦІВ

На заміт сенатора Пепера, що вже тепер деякі компанії відправляють молодих людей з праці, тому, що вони можуть піти до війська, а компанія змушена буде держати для них заняття аж вони повернуть, сенат відразу переголосував закон, що колиб принятий був закон про примусову службу всі відправлені молоді люди, які опісля можуть бути взяті до війська, матимуть право домагатись через суд від компаній таких винагород, які мають військові новобранці.

ВІД ТИЖНЯ Є КРІВАВІ СУТИЧКИ МІЖ РУМУНСЬКИМИ І СОВЄТСЬКИМИ ЧАСТИНАМИ

Букарешт, столиця Румунії, переповнений найріжнороднішими поголосками про війну на два боки: з Советами і Мадярщиною. Та коли іде про Совети, то в диплЬоматичних колах погоджуються щодо того, що вже від тижня іуть невеликі бої на теперішній соєтсько-румунській границі, та що вже є через те і жертви в людях. По румунській стороні мало згинути від 100 до 300 вояків. Одна сторона атакує другу теж і повітряними налетами. Румуни мали зістрілити яких 6 совєтських літаків. Виходить, що совєтські війська находять на румунську територію, а румунські літаки літають над совєтською землею. Замітне те, що ні одна сторона не підносить з цього приводу зажалення чи протесту. Бої мають вестись недалеко Чернівець. Кажуть, що Совети намагаються заняти більше румунської землі. Іде тут мабуть про Молдавію, про яку вже давніше була мова, коли Совети зачали творити „молдавську републику". Так є, що з міста Ясси, що є столицею Молдавії, вже забирають румунські урядовці важні урядові акти і перевозять їх до Букарешту.

ЧИ НЕ ВІЙНА З МАДЯРЩИНОЮ?

Прийшло до серіозного конфлікту між Мадярщиною і Румунією. В румунських урядових колах твердять, що мадярський літак літав понад Трансильванією і розкидав летючки понад містами, що належать до Румунії. Тоді румунський літак змусив його повернути назад і осісти на землі коло міста Дебречина, по мадярській стороні. Мадярського летуна ранено. Знову мадярський урядовий комунікат каже, що це румунський летун літав над мадярською територією і заатакував мадярський літак та зранив летуна. Обидві сторони заложили протести. Сталося це зараз по тім, як зірвано переговори в справі Трансильванії.

„ВІСЬ" БЕРЕТЬСЯ ГОДИТИ

Німеччині замішання на Балкані цілком не до сподоби. Ось тому скликано нагло до Відня наради, щоб полагодити спір між Румунією і Мадярщиною. До Відня зїжджаються представники Румунії й Мадярщини та міністри заграничних справ Німеччини і Італії: Рібентроп і Чіяно. Ті два останні відґраватимуть, очевидно, головну ролю.

ПОВІЛЬНО ВИМОРДОВУЮТЬ ЦІЛУ РОДИНУ ҐЕНҐСТЕРІВ

У Ню Йорку знайшла поліція замордованого 47-літнього Луіса Реджіяна при Молбері Стріт. Він недавно вийшов з вязниці де сидів за підроблювання грошей. В 1933 році впав від вистрілу з револьвера його 19 літній брак Майк при 110 вулиці, а в 1935 такою самою смертю згинув 37 літній Яків Реджіяно. Оба мали довгий рекорд кримінальних вчинків. Досі ніхто не викрив, хто й защо стріляє братів. Їх було в родині шість, згинуло трьох, а трьох ще жде своєї долі.

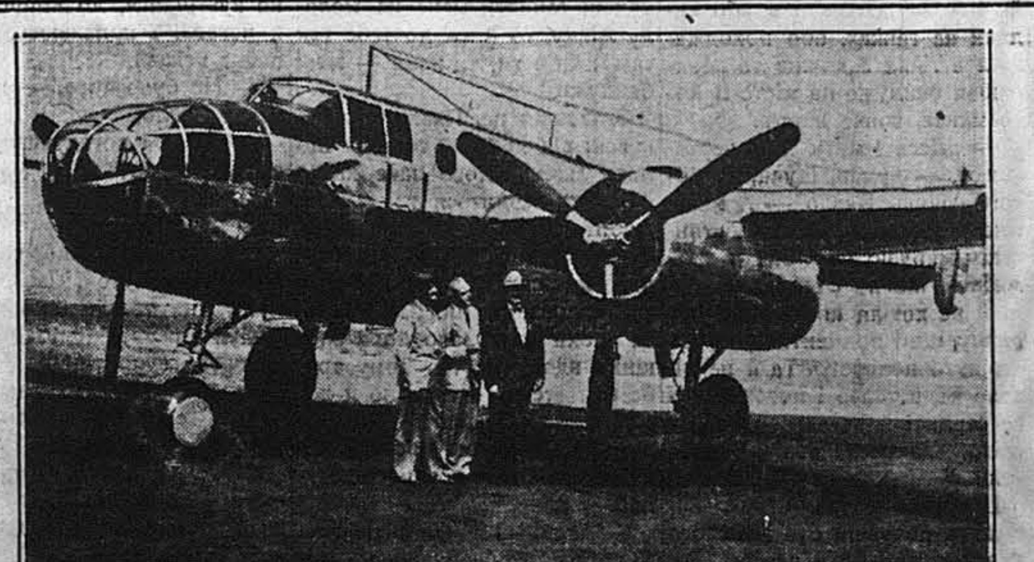
ПРОДАЄ ХЛІБ 40 ЛІТ

КЕНТОН, (Огайо). — Алвин Кучер має 63 літ, а щойно скінчив 40 літ як розвожчик хліба. Він ввесь цей час мав одну руту й продав 8,000,000 бохонців.

ЛИТОВСЬКА СОВЄТСЬКА РЕПУБЛИКА ПЕРЕНЕСЛА СТОЛИЦЮ ДО ВИЛЬНИ.

МОСКВА. — Найвищий Совет Литви рішив перенести столицю з міста Кавнас до Вильни ще перед днем 1. травня наступного року.

Як звісно, за Вильну йшла боротьба між Польщею й Литвою через 20 літ. Аж по розвалі Польщі, Вильна припала Литві. Столиця оставала в Кавнас і аж тепер її перенесено.

ОГЛЯДАЄ ЛІТАК. — Вилієм Кнудсен, голова Оборонної Ради (зправа), оглядає тайний американський бомбовіз в Інґелвуд, Каліфорнія. Зліва стоїть ген. Г. Г. Арнолд, голова Повітряного Корпусу, і президент компанії Кінделбергер.

ДОНОСЯТЬ ПРО КОНЦЕНТРАЦІЇ НІМЕЦЬКИХ І СОВЄТСЬКИХ ВІЙСЬК НА СХОДІ

БУКАРЕШТ. — Американська пресова аґенція доносить з Румунії, що в Букарешті невтральні джерела подають, що як Німеччина так і Совети збирають знову великі воєнні сили над своєю спільною границею. Особливо багато совєтського війська видно тепер в Басарабії й Північній Буковині, себто в тих провінціях, що їх недавно забрали Совети від Румунії. Далі кажеться, що Гітлер збільшив на совєтській границі свої сили до 1,500,000 вояків, та що Німеччина має тепер там коло 100 дивізій війська. З цього треба, як кажуть, вносити в першу чергу те, що Німеччина не дозволить тепер на ніякі „несподіванки" на Балкані, з якого боку вони не виходилиб. Значить, що не погодиться теж і з поширенням совєтських впливів, якщоб Совети захотіли це робити, що є непевне.

ТРАНСИЛЬВАНІЯ ОКРЕМОЮ „РЕПУБЛИКОЮ".

БЕРЛІН. — Панує таке переконання в урядових німецьких колах, що якщо не дасться довести Румунію і Мадярщину до згоди в справі Трансильванії, то з цього краю буде створена окрема република.

ІДЕ ПРО „ЗНИЩЕННЯ".

БЕРЛІН. — Німецька преса підкреслює, щоб не дивуватись, коли в якомусь дні нема нічого особливого про німецькі налети на Англію. Пише, що тепер не іде про те, щоб „розвідувати", а про те, щоб цілковито „нищити" Англію. Тож і методи боротьби тепер інші.

ПОСТІЙНО ДАЛІ АТАКУЮТЬ.

ЛОНДОН. — Британські воєнні комунікати подають кожного дня відомости про щораз сильніші налети на землі що є під німецькою й італійською владою. Останній комунікат стверджує, що в одному дні були налети на Німеччину, Італію, Нідерлянди, Бельгію і Францію, підчас яких бомбардовано 27 летунських піль та фабрики і склади амуніції, зокрема склади нафти.

НАЦІСТІВСЬКЕ ОБЧИСЛЕННЯ.

БЕРЛІН. — Німецьке звідомлення подає, що німці знищили в часі від 1. до 26. серпня 1,055 британських літаків.

ЩО КАЖЕ БРИТІЙСЬКА ЛЕТЮЧКА?

БЕРЛІН. — Кореспонденти американських ґазет подають точний зміст летючок, що їх розкидали британські летуни над Берліном. У летючці кажеться, що німецька повітряна блькоада Англії показалась цілком невдатною. В липні 1940 року британці мали більшу корабельну силу, ніж її мали у вересні 1939 року. Це тому, що розбудовали свою фльоту, як теж забрали кораблі тим державам, що попали під німецьку контролю. Далі зазначено, що від половини червня зістрілено в Англії 450 німецьких літаків. А коли маршал Ґерінґ твердить, що на рурську область не впала ні одна британська бомба, то правдою є, кажеться у летючці, що британські летуни скинули на німецьких землях на протязі одного місяця до 37,000 бомб, коли німці скинули в тому часі в Англії тільки 7,000 бомб. Далі летючка вичисляє подробично німецькі міста, які бомбардовано. Ще далі зазначується про доставу кольоніяльних сирівців потрібних Англії. Летючка покликується на заяву Герста, що Злучені Держави є по стороні Англії в війні проти Гітлера, а ще далі на заяву Джеймса Джерарда, бувшого амбасадора до Німеччини, що сказав, що „Злучені Держави будуть у війні на протязі 6 місяців". Далі сказано, що Злучені Держави приобіцяли Англії по 3,000 літаків місячно, а ген. Першінґ домагається продажі Англії 50 американських контрторпедовців. При кінці говориться ще про британські успіхи в боротьбі з Італією, а закінчується тим, що в Злучених Державах заповідженно, що в Европі запанує той зими голод, за який буде відповідальним Гітлер.

КАЖУТЬ, ЩО НІМЦІ ХОЧУТЬ ЗЄДНАТИ СОБІ ПОЛЯКІВ.

СТОКГОЛЬМ. — Відомости з польських земель, що є під німецькою владою, є того роду, що вказують, що німці міняють свою тактику у відношенню до поляків. По заняттю краю вони порозвязували всі польські організації, а їхнє майно поконфіскували. Та тепер німецька влада дає дозволи на основування нових польських організацій, яким приділяє ті маєтки, що були забрані давним організаціям. Ось ті нові організації мають бути льояльні до Німеччини. Таким чином мало вже повстати багато польських клюбів і організацій. Тільки певно не знати, як властиво ставиться до того загал польського населення.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holodays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ПРОТИ „РОСІЇ", А НЕ ПРОТИ МОСКОВЩИНИ

Наше становище супроти советської Росії викликує у ріжних большевицьких симпатиків як і реакційних „неділимців" величезну ненависть за те, що ми проти „русского" народу, „проти Росії", „проти словян", а тим самим з — німцями і Гітлером. Як це останнє погодити з тим, що Гітлер з Росією і „росіянами" полишаємо льогіці большевицько-москвофільських прихвостнів чи тих „істино русских", що плетуть такі теревені. Замітне тут хіба те, що дехто зо згаданих думає, що Злучені Держави і Велика Британія є дуже „за Росію", і то навіть і за советську. Значить, що вони ніби проти такого писання, яким доказується, що Росія мусить розвалитись.

Зазначуємо, що ми нераз зазначували, а саме те, що ми не є ворогами ніякого народу, та що бажаємо щастя і розвою та свободи всім народам, включно з тим народом, що створив таку тюрму народів, що зветься „Росія". Тим народом, як відомо, є нарід московський. Та і тут не винуємо його за те, що з нього вийшли ті численні деспоти, що поневолювали ріжні народи, а між ними і великий український нарід. Тільки змагаємо до того, щоб та неволя уже раз скінчилась, та щоб свідомі, освічені й поступові московські люди не стояли далі за те, щоб далі вдержувалась „Росія", цей штучний державний витвір, що є зненавиджений тими народами, що були і є в його неволі.

Колиж ми не вживаємо слова „російський", коли пишемо про справжній московський нарід, то робимо це тому, щоб зазначити, що назва „російський є для українців назвою, якою означувалось приналежність до російської держави. Так як „австрійський" означало для нас приналежність до „Австрії", так і назва „російський" є для нас означенням приналежности до „Росії". Московський нарід може собі утотожнювати Росією з Московщиною, бо москалі були пануючим народом, як були німці пануючим народом в Австрії, яку теж називали „німецьким" краєм. Значить, коли ми пишемо „Московщина" чи „москалі", то це не є ширення якоїсь „расової" ненависти, як це дехто тепер надмічує, але ствердження правди і усування баламути. І чи не дивно це виглядає, що може хтось „ображуватись" за назву „москалі" чи „Московщина", коли є — Москва! Для нас — вільна і незалежна Московщина — це здорове явище. Це велика держава з 80 міліонами москалів. Зате „Росія" це насильство, це гноблення ріжних народів Московщиною, це нищення незалежности ріжних не-московських земель.

Вживати слова „Московщина" і „москалі" — значить шанувати москалів як окремий, великий нарід, що повинен жити на своїй великій землі й своїм власним коштом і трудом. Писати про Росію — значить нагадувати насильство, варварство, гнет і терор московської влади над не-московськими народами, що їх силою, зрадою і підбоєм затягнено до російської тюрми.

МИХАЙЛО БАКУНІН

(Один з попередників большевизму).

Михайло Бакунін, російський революціонер, народився в шляхетській родині 1814 року, помер у Швайцарії, як еміґрант, 1876 року. Скінчивши артилерійську школу, Бакунін деякий час служив у російськім війську, але незабаром покинув військову службу, виїхав за кордон, учився в Німеччині, жив у Швайцарії, у Франції, увійшов у звязок з революціонерами і соціялістами ріжних країн. В Берлінськім університеті Бакунін захопився був модною тоді фільософією Геґеля. Хоч Геґель при кінці свого життя був консервативних поглядів, однак його фільософія мала в собі революційне зерно. Він учив, що світ є розвитком „абсолютного духа" і що людство розвивається до пізнання своєї свободи. Цей розвій не йде по простій лінії, а шляхом діялектичним (д і я л е к т — грецьке слово — значить „спір", „суперечка").

Як зерно, посіяне в землю, мусить умерти, згнити, щоб із нього виросло нове життя, так діється і в людськім суспільстві: тут теж іде спір між ріжними політичними, культурними і господарськими формами та ідеями. Перемагають рухи й форми сильніші, розумніші, більше придатні до життя, а все в напрямі до „пізнання свободи". „Все, що розумне, є дійсне", — писав Геґель. І хоч Геґель уважав, що ідеал „розумної дійсности" вже досягнено в пруськім абсолютній монархії першої половини 19. віку, однак його ученики шукали іншої „розумної дійсности": вони вважали, що „спір" іде далі і що мусять прийти нові форми суспільного і політичного устрою. До учеників Геґеля належали творці соціялістичного руху в Німеччині Маркс і Ляссаль, цією фільософією захопився також Бакунін.

Геґель поділяв народи на **„історичні"** та **неісторичні".** Уважав, що народи ґерманської раси скажуть „останнє слово" в історії людства. Для народів словянських він не бачив світлої будучности. Натомісць політичні мисленники у словянських народів уважали, що розвій на ґерманцях не кінчився, що прийдуть до слова також словянські народи. Під німецьким впливом (Геґель, Гадер й ін.) повстає **месіянізм серед словянських народів.** У поляків Міцкевич і Товянський п р о р о к у в а л и польському народові велику всесвітно - історичну будучність, у нас —Шевченко, Куліш і Костомарів теж доказували, що Україна буде положена „во главу угла" (наугольним каменем) серед народів світа. Бакунін теж захопився словянським, власне московським месіянізмом. Він зненавидів німців і особливо німецьких жидів, що були часто більшими німецькими націоналістами, ніж самі німці. Коли почалася у Франції в лютім 1848 року революція і перекинулася до Німеччини й Австрії, Бакунін взяв у тій революції гарячу участь. Після поразки революції в Німеччині та в Австрії Бакуніна заарештовано і видано в руки царської поліції. Сидячи в казематі Петропавловської темниці в Петербурзі, він написав свою „сповідь" цареві Миколі Першому.

Як „духовному батькові" оповідає Бакунін свої революційні гріхи цареві, майже нічого не затаюючи. З цієї „сповіди", знайденої після російської революції 1917 року, цілком вирисовується особа, ідеї, стремління і способи політичної боротьби Михайла Бакуніна, предтечі большевизму. Яка була мета його революційної діяльности? Бакунін писав:

„Моєю ціллю була російська революція і республіканська федерація всіх словянських земель, утворення **єдиної і неділимої** словянської республіки, федеративної лише в розумінні адміністративнім, але централістичної у відношенні політичнім". Ці ідеї М. Бакуніна не зустріли прихильности зокрема між польськими революціонерами, що ставили собі завдання — незалежну Польщу. Були пущені чутки, нібито Бакунін був аґентом царської російської влади. Провідники словянських народів в Австрії з недовірям поставилися до широкого пляну Бакуніна — викликати загальну революцію в Росії, Німеччині та в Австрії. Бакунін, поставивши перед „Словянським Зїздом" у Празі 1848 р. плян утворення всесловянської держави під назвою „Словянський Союз", писав із вязниці цареві:

„В Словянськім Союзі я бачив, вразі прилучення Росії, батьківщину далеко ширшу, а поляки й чехи мусілиб дати **Росії перше місце".** Отже головна ідея — революція під проводом Росії. До „Словянського Союзу", на думку Бакуніна, моглиб вступити також румуни, греки і мадяри, так що цим булаб утворена „єдина, вільна східна Імперія, якийсь Східний відроджений світ, як противага західньому світові і столицею тієї імперії буде Царгород".

Який устрій хотів завести Бакунін у своїй вимріяній державі? В своїй „Сповіді" цареві він рішучо засуджує демократію і парляментаризм і заявляє, що в Росії „більше, як де інде, необхідна **сильна диктаторська влада,** котраб працювала виключно для піднесення і освіти народніх мас. Влада вільна духом і почуваннями, але без парляментарних форм. Влада, що друкувалаб книги вільного змісту, але не давалаб свободи преси; котра складалась би з людей однакових поглядів..., але необмежена ніким і нічим".

Не була це в думці Бакуніна лише „музика будучности" бо він і в своїй революційній практиці в західній Европі хотів усе мати під своєю диктатурою. 1848/49 року Бакунін почавв закладати революційні тайні гуртки в Чехії між чехами й німцями. „Кожна ґрупа, — писав Бакунін — підлягала **строгій гієрархії і безумовному послухові"...** Всі ці орґанізації малиб підлягати Центральному Комітетові з трьох, або найбільше з пятьох членів. На першім місці ставив Бакунін **себе:** „Так на случай здійснення мого наміру, всі **головні нитки руху булиб зосереджені в моїх руках"...**

Що хотів зробити Бакунін своїм повстанням у Чехії? Він про це писав до царя, не ховаючись:

„Я хотів зруйнувати всі замки, спалити в цілій Чехії усі адміністративні, як судові і урядові, так і панські документи й папери, і проголосити гіпотеки та всі інші довги, що не перевищають 1,000 або 2,000 ґульденів, за заплачені. Коротко, революція, котру я задумував, була страшна, безприкладна, хоч була направлена скорше проти речей, ніж проти людей. В дійсности вона булаб перевернула все так, так би пройшла у кров і в життя мас, що її австрійська влада ніколиб не викоренила, не зналаб, що почати і що робити, бо не зібралаб і не знайшлаб остатків старого, навіки розбитого порядку".

Такий був Бакунін у молодих літах. Коли цар звелів заслати його на Сибір і він утік за кордон, то продовжував свою революційну роботу майже у всіх державах Европи. „Дух, що руйнує, є разом з тим дух, що будує", **„Наше діло — руйнувати, будувати будуть інші, розумніші за нас"** — це були кличі Бакунінові аж до його смерти. Всюди він закладав тайні гуртки анархістів для революційного повстання, проповідував „пряму, безпосередню акцію" і вірив у наближення світової революції. Для нього, як і для інших російських революціонерів - „народників" не було сумніву, що московський селянин є готовий до соціялістичної революції. Тому — аби почати: чи в Еспанії, чи в Італії, у Франції чи на Балкані, — всюди шукав Бакунін підпори для російської революції, а його прихильники в Росії доводили цілком поважно, що в західній Европі є 2 міліони революціонерів, готових прийти на допомогу російським революціонерам.

Для здійснення Бакунінових ідей настав час аж за світової війни 1917 року. Ленін ненавидів народоправство і парляментаризм, як і Бакунін. Комуністичний Інтернаціонал у Москві ще й досі закладає всюди свої тайні „ячейки", щоб викликати революцію. Більше як 20 років панує диктатура большевиків у Росії, але не принесла вона добробуту народнім масам, як думав Бакунін і як обіцяв Ленін. Бакунін і Ленін проповідували „федерацію" для наївних людей, саміж думали про „єдину неділиму" державу, з многих народів, в якій би перше місце належало Росії. Із усесвітнього революціонізму виліз, як шило з мішка російський націоналізм.

М. О.

ДЛЯ СЕБЕ Й ДЛЯ АМЕРИКИ

Серед наших українських відносин не легко родичам знайти відповідне звання для дітей. Це тому, що в новому краю батьки наших дітей не орієнтуються й не можуть давати їм вказівок. Отже дитина сама мусить вибирати собі звання, без поради когось старшого. Зрештою не легке діло вибрати звання. В культурних народів є окремі порадні для молоді, яке звання їм вибрати. Навіть в Рідній Школі у Львові була вже така порадня. Вона робила добру роботу.

Чому то таке важне для людини, щоб вона вибрала звання, відповідне до свого таланту? Бо пересічний наш громадянин глядить на те, щоб дитина, тобто син або донька, мали добре платний „джаб". І як хто дістає за свою роботу гроші, то вже й попав на своє звання — думають. На жаль, не так то легко дати собі раду у світі тим, що глядять лише на матеріяльну сторону. Якраз такі люди почуваються нераз дуже нещасливими. Мають гроші, а не мають вдовілля. І вони ширять це невдовілля серед свого оточення й стають нераз тягарем для громадянства.

Отже наші українські батьки повинні все те мати на увазі тепер, коли не один з них має записати дитину до школи. До якої школи? — вирине питання. Годі нам дати загальну вказівку. Але спитайте самої дитини, до чого вона має охоту й уважайте, до чого в неї хист. Дальше, запитайтеся, чи в школі, до якої ваша дитина перед тим ходила, нема фахової порадні для вибору звання чи для вибору дальшої науки. Багато американських шкіл такі порадні мають, то директор („принсипал") школи вкаже, де таку порадню знайти.

Наші люди в старому краю мали звичайно один ідеал на оці: Виховати, чи вивчити хлопця на священика. А як дитина пішла за своїм талантом, нерідко батьки попадали в розпуку, що мовляв, „дитина змарнувалася". Тут знову є навпаки. Батьки нерадо дивляться на „каріеру" в духовному стані. Але й нічого іншого не вміють порадити. Отже духовий талант дитини не є підтриманий ніким, а зате високо піднесена матеріяльна сторона.

Коли ми згадуємо про те, не треба розуміти, щоб ми не доцінювали матеріяльного боку при шуканні освіти. Але матеріяльна сторона це природна вимога. Кожен повинен мати нагороду за свій труд, щоб міг жити. А нам іде про те, щоб молода людина в будучності могла бути хосенною для оточення, для громади, для краю.

Іде полеміка в шкільних колах Америки, чому великий відсоток учнів перепадає в школах або при іспитах. Відповідають, що батьки форсують своїх дітей до науки, до якої дитина не спосібна. Нішо дивного. Панівна ґенерація зводиться. Американці старого походження переживають самі себе. Їх місце займають нові американці. Подивіться лише на міста. Цілі дільниці заняті напливовим елементом, а не осілим здавна. Це важне й для американців українського роду. Ми теж американці, і то американці теперішности, або недалекої будучности. Треба мати на увазі, що в прилюдних школах наша молодь відзначається талантом. Це може нам схлібляти, але чи ми вміємо використати це для себе?

Коли назагал наша молодь має талант, чому не використати його для практичних цілей? Велика Америка потребує проводу не лише в політиці, але на кожному полі, у кожній ділянці. Звідки має вийти цей провід? Чи маємо його імпортувати з загараниці? Таж маємо його тут, таки серед нас самих. Підберімо лише відповідну школу, щоб дати основне знання для наших талантів у самих початках, а коли час прийде, оті наші таланти самі собі промостять дальший шлях. Буде це корисно для самих одиниць, для їх родин, для оточення, для їхніх громад і для нашої Америки.

Лише маймо це на увазі вже з початком н а с т у п а ю чого шкільного року!

С.

С. ЧЕРКАСЕНКО.

ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ

ТОМ І.

(19)

Вона мовчала хвильку, не повертаючи голови.

— Дівчата сміятись почали... То на тебе, кажуть, Оришко, зиркає той витришкуватий пан... Я не знаю... але... глянула на нього... й мені здалося, що... на мене... Й серце в мене впало з переляку... Відвернулася, стала боком, але глянула на нього, а він... очей не спускає...

Павло нарешті зрозумів, у чому річ, і весело засміявся.

— Оце й усе?...

Вона здивовано глянула на нього, а далі й сама засміялася, й уся подія раптом здалася їй тільки смішною.

— Серденько, — говорив тимчасом парубок, — таж на кого йому було й дивитися, як не на тебе, коли ти найкраща з усіх?... Чи боялася, що зурочить?...

— Ат, вигадай! — удавано розсердилася дівчина. — Всім така гарна, як тобі...

Вони вийшли на майдан, що на нім кілька днів тому Павло воював з лейстровиками городовими.

— Ось прийшли, — додала вона, — тепер іди геть! Приходь увечері...

Кивнувши голівкою парубкові, вона бистрою легенькою ходою зійшла на ґанок і зникла в Катриній хаті.

Він мовчки провів її закоханим поглядом, далі посміхнувся на якусь власну думку й потяг додому.

Сонечко сідало за недалекі гори. Довгі тіні слалися по землі, приймаючи часом найдивовижніші обриси. Спадав поволеньки денний вар, і від Дніпра дихало приємною прохолодою. Безлюдний до того майдан почав потроху комашитися людьми: верталися з торгу перекупки з порожніми кошами; висипала загнана спекою до хат дітвора й весело бавилась серед просторого майдану; а з хат повиходили розварені духотою обивателі й прохолоджувались, або сидячи на ґанках, або походжаючи в тінях садочків та позираючи байдуже на місто й його мляве, сонне життя.

— „Десь і мати досі вертаються, — думав, ідучи, не поспішаючись, Павло. — А може вже й удома... На старостинськім майдані не бачив їх... мабуть, ще не спродалися тоді й не хотіли кинути діло на ринку, щоб подивитись, як зустрінуто польного. Та й не цікаво їм, а тепер і поготів... Усе сердиті й не заговорять як слід... лаятись навіть перестали..."

Це була правда. Стара Василиха, почувши ото від свого єдинака про його заміри, як води в рот набрала: говорити — говорила хіба тоді, як уже дуже треба було про щось у хатніх справах, і то одно-дві слові, а вже що до лайки, то наче забула, як лаються. Старенька цілком доцільно для себе міркувала, що її бурчання й лайка у великій мірі виявляє, що син для неї далеко не байдужа істота, а вона якраз цього, після того пропамятного вечора, й не хотіла виявляти: ти так, мовляв, — хочеш зміняти мене на молоду жінку, то й яж до тебе так само: чи є ти, чи нема — мені байдуже.

Згадавши це, Павло посміхнувся: він добре тямив, що мати любить його паче життя й навіть сердиться тому, що любить дуже, ревнує до інших. Усе це булоб нічого: посердиться, мовляв, та й перестане, більш копи лиха не буде; та трохи дратувало його спокійну вдачу те, що йому треба було тепер остаточно й докладніш побалакати та обрадитися з ненькою про сватання, а ненька — хоч не підступай.

— Агов! — почув зненацька за собою, а обернувшись, побачив, що його наздоганяє Крига. — Постривай, пане-брате!...

Павло став.

— Оце добре, що натрапив на тебе, — сказав січовик. — Здоров! Куди ти, — додому?

— Та додомуж, — відповів Павло.

— Ну, гаразд, — то я трохи проведу тебе.

Вони пішли.

— Так і не прийшов другого вечора, як ми тоді так чудно зустрілися, до коршми... А я чекав... і признаюсь, нетерпляче чекав...

— Не було чого, — посміхнувся Павло.

— Я так і догадувався. Тобі подала слово?

— Подала мені.

— Щасливий...

В його голосі забренів тихий жаль і муток. Павло скоса глянув на козака й мимохтіь відчув у серці спочуття до недавнього супротивця.

— А ти що?... вертаєшся на Січ? — спитав по хвилі. — Коли вирушають ваші?

— Та вирушать завтра вдосвіта, — відповів Крига, — але я зостаюсь. Яж казав тобі, чого саме...

— А якжеж той... — здивовано почав парубок і урвав, замовк, насупившись.

— Про що ти?... Може про дівчину?...

Крига махнув рукою.

— Глибоко зачепила моє серце, — це правда, але я, пане-брате, не з тих, що нахрапом лізуть навіть туди, де їх вітають носом об лаву... Потрібна мені не любка для втіхи, а вірна, статечна дружина, добра господиня на господарстві, кукібниця до нього та гарна мати дітям. Чогож би я ліз притьма до дівчини, що серце своє віддала другому?... Ну, та що про це говорити! Багато я за цей час передумав, і сказав сам собі врешті: коли щось замислив чесно й поважно, то й чини чесно й поважно, бо дурні витівки та пройдисвітства до добра не доведуть. Зостаюся я, пане-брате, як і казав уже, але знайду собі іншу дівчину, щоб не тільки вона мені, а й я їй до мислі був... Балакав уже із старшим: охоче приймає в городові козаки. Наші сердяться, та що чинити: чоловік робить, як йому краще, а не як комусь там подобається.

Павло став.

— Чого ти? — спитав здивовано Крига. — Чи це вже ми прийшли?... Це ваша хата?...

Павло підтакнув.

(Дальше буде).

З ДНЯ

ЗАМІШАННЯ ДУМКИ.

Одним із завдань аґентів пятої колюмни є викликувати серед загалу замішання думки. Замішання думки, як це стверджує секретар маринарки Френк Накс, викликує серед загалу переляк і розкол. Бо через замішання думки люди нагло тратять довіря до свого розсудку і до своїх провідників. Їм здається, що все в що вони дотепер вірили, була дурниця.

Чужий агент пильно слідкує за тим, щоб викликати серед мас сумнів у їх переконання і засади, сумнів до свого проводу і до себе самих. Він дивиться за найменшою щілиною в психіці людей і крізь цю щілину старається застрикнути отрую сумніву і зневіри.

ЩІЛИНИ.

Чужа пропаганда при помочи ріжних хитрих аргументів старається цю щілину викликати. Але дуже часто трапляється, що свої власні люди, свої власні виховні чинники, які мають безпосередний вплив на різблення публичної опінії, несвідомо спричинюють якесь слабе місце, якусь щілину в душі своїх людей і улекшують нею ворогові запустити трійливу пропаганду. Чужа пропаганда, зокрема комуністична і фашистівсько-нацистична цілий час жирувала в довоєнних роках на тих розбіжностях і душевних щілинах, які витворювали самі демократії.

РОЗБІЖНОСТИ.

Мусоліні будував свій фашистівський рух головно на тих щілинах, які створили самі аліянти. Аліянти не дали Італії того, що обіцяли перед її вступленням до війни по аліянтськім боці. Мусоліні вперто втовкав своїм людям такі аргументи: „Італії не дали тої нагороди, яку їй обіцяли. Чому? Тому, бо ми були слабі. З нас сміялись, називали ледачою нацією. Договори, обіцянки, добрі так довго, як довго є внутрішня сила їх піддержати. Коли не хочемо, щоб із нас сміялись і нами поштурхували, зорганізуймо всі національні засоби в одну державну силу".

Як було проти того боротись? Хіба демократії самі не відчували рації в тих аргументах? Уявім собі, що хтось завернув нам час 20 літ взад. Ми вже знаємо добре що є фашизм, до чого він стремить, та що він остаточно піде до війни проти демократичних країв. Ми бачимо, як ось Мусоліні пробивається до влади. Ми чуємо його аргументи. І що ми робимо? Як ми ті аргументи поборюємо? Що ми говоримо своїм масам, яких ми вчили, що демократії всюди руководяться глибокою мораллю і високими засадами?

Те саме зробім із гітлерівським рухом і також уявім собі, що Гітлер робить перші кроки до сили. Випишім собі всі його аргументи, якими він промовляє до мас і стараймось тим аргументам протиділати. Побачимо, що аргументи Мусолінія і Гітлера свою силу і впливи опирали головно на тих розбіжностях і духових щілинах, які потворили самі демократії.

ПАЛЕННЯ КНИЖОК.

Пригадуємо собі добре часи, коли націсти палили на кострах ріжні книжки і мистецькі твори. Демократична преса підняла проти цього великий крик. Але лиш мала частина цеї преси вияснювала, що злочин палення книжок полягає не в самім паленні, лише в паленні **добрих і корисних** книжок. Більшість таврувала само палення, не завдаючи собі труду вичислити авторів книжок, та пояснити, що книжки, які палять наці є добрі і корисні і чому вони добрі? А в тім містилась ціла суть справи.

В духовій структурі свого загалу демократичні краї виплекували засадничу ненависть до палення, нищення та усування із загального ужитку друкованого слова та ріжних мистецьких творів. Книжки і мистецькі твори повинні мати свободу циркуляції! Хай широкий загал рішає, чи вони добрі, чи лихі, заключали люди зачитуючись у цім безкритичнім обвинуваченні наців.

ЛАПКА.

Не підозрівали мабуть редактори тих демократичних газет, що в той спосіб можна витворити щілину, крізь яку опісля може продертись до душі загалу ворожа отруя, яка збаламутить думку, а далі викличе сумнів у людей в їх переконання.

Бо нищення і усування книжок від публичного вжитку ще само по собі нічого злого, ні доброго не означає. Є книжки, які треба дійсно усувати. Ось недавно посадник Ля Ґвардія загрозив газетним кіоскам, що коли будуть поширяти сороміцькі магазини, які деморалізують молодь, то зазнають кари. А департамент вихования в містечку Мавнтен Лейкс, Н. Дж., зведів повикидати зо шкіл шкільні підручники, написані професором Колюмбійського Університету Гарольдом Рогом, тому, що це „пропаганда, яка веде до зміни американської соціяльної і економічної системи". Таких прикладів є більше.

Хіба є що лекшого для чужого пропагатора, як сказати: „Ви тавруєте наців за усування і нищення книжок, а самі це робите!" Таке часто говорить Ґебельс. Впавши в цю щілину його аргумент вдається в душу немов трійливий газ.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕҐОЇЗМ.

Найкращою боротьбою проти цього є послугуватись чистою правдою. Лише там, де слушно можна якесь поступовання обґрунтувати якоюсь загальною, високою засадою там це робити. Але там де цього не можна, треба загальникових високих засад уникати, а руководитись практичним підходом. А в цім практичнім підході на перше місце треба висувати здоровий, національний еґоїзм. Ми нищимо ті книжки, бо вони шкодять нашому устроєві, нашій нації!

Багато речей можна робити в імя цього національного еґоїзму і його не треба стидатись. В своїй основі він має також вище моральне оправдання. Демократичні краї відібють не один ворожий арґумент й уникнуть не одного замішання думки, коли частіше підкреслятимуть стару, розумну засаду: Right or wrong — my Country.

ПЕННЕР І НАВІЗ НЕ ДОБИЛИСЯ ВИЗВОЛЕННЯ

Судця Робсон з апеляційного суду Манітоби видав 14 серпня рішення, яким відмовив випустити на волю винніпеґського радного Якова Пеннера на основі правила про габеас корпус.

Подаючи перегляд обставин, серед яких арештовано радного Пеннера, судця рішив, що те саме рішення відноситься також до Івана Навіза, або Навізівського, іншого комуністичного провідника, арештованого на основі правил про оборону Канади.

Прочитавши своє рішення, судця Робсон на просьбу оборонця, адвоката Ґрінберґа, сказав, що задержить свій підпис, поки Ґрінберґ не приготовиться предложити справу до апеляційного суду. У міжчасі Пеннер і Навіз будуть перебувати в тюрмі в Гедінґлі.

ХТО ЙОГО НЕ ЗНАЄ!

(У столітню річницю появи „Кобзаря", першого збірника творів Тараса Шевченка 1840—1940)

По зруйнованню Січи, останньої ознаки нашої вольности, і по скасуванню гетьманщини, Україна переживала важкі часи. Вільні козаки стали московськими салдатами, а селяни стали кріпаками дідичів-поміщиків. І орав кріпак широкий панський лан. Чужі вважали його за худобу, а свої помалу відчужувались, підшиваючись в чуже піря, в надії, що з ласки царського двора самі стануть дворянами-шляхтичами, приймали московську мову і московські звичаї, цуралися закріпощеного темного народу. Запрацьований кріпак уже й почав переставати бунтуватись проти насильства...

Здавалося, що Україна заснула навіки! Виглядало, що не буде нікого, щоб розбудив того сплячого Велита з мертвецького сну. Та ні! В 1840 році, тому сто літ, появився на Україні „Кобзар". Появився тоді коли його найбільше потребував гноблений нарід. Зявився і заспівав-заграв спочатку несміло, а відтак чим далі тим голосніше дзвеніли струни його кобзи... Його новамогуча пісня понеслась по всій Україні. Кобзар пішов і до панських палат і до курної хати всього селянина; він бував і над Дніпром-Славутою і на галицькому Поділлю; пізніше зайшов і між наших верховинців-гуцулів, лемків і бойків. Був і з нашими героями, Січовими Стрільцями, з Українським Військом в окопах. Пішов і з українським еміграном-скитальцем на чужину, по світі.

Він невмирущий! Хоч вже століття минуло, він далі співає, а нарід слухає його з неменшим захопленням, як тому сто літ назад. Такий то дивний той Кобзар. Слухаючи вперше його божественних глаголів, старий Григорій Квітка-Основяненко щире пригорнув його до серця, а нині робить те саме кожний свідомий українець.

Його пісень годі наслухатись. Вони не знудяться, хочби ви чули їх й сто разів. Кождий находить в тих піснях-думах щось наче про себе. Читаєте „Наймичку", бачите як з облич мамів котяться сльози, знову дівчата плачуть, слухаючи „Катерину". Співається у тих піснях про убогу вдовицю, сироту без роду, про козака, наймита, самітного бурлаку... Здається навіть і про нас тут на чужині поет не забув. Слухаєш його: „Пішов би я в Україну, пішов би додому; тамби мене привітали, зраділиб..." і мимоволі приходить думка: чи ще побачу рідний край, рідне село, хатину, в якій провів безжурні дитячі літа; чи ще побачу матір стареньку, батька, або хоч їх гроби могили.

Поетична душа Кобзаря відчуває кривду і терпіння одиниць, а ще більше кривду Народу. Про свої подорожі по Вкраїні жалується він приятелеві: „Був я тепер на Вкраїні, був у Межигорського Спаса і на Хортиці і скрізь був і все плакав. Сплюндрували нашу Україну, німота з москалями... там опріч плачу нічого не почую".

Йому серце крівавиться на вид того, що діється по Вкраїні:

„Чого мені тяжко? Чого мені нудно?
Чого серце плаче, ридає, кричить,
Мов дитя голодне?"...

Кобзаря болить серце, бо він бачить, що „зажурилась Україна", та що вона:

„Обідрана, сиротою
Понад Дніпром плаче".

І з глибини його душі виривається скарга:

„Світе тихий, краю милий,
Моя Україно!
За що Тебе сплюндровано,
За що, мамо, гинеш "

В деяких піснях-думах, щоб серце спочило, оспіває Кобзар минулі кращі часи, прежню славу України. І наче малює прекрасні картини з козацької минувшини. Згадує, якто „було колись запорожці вміли панувати", як козаки на байдаках їздили до султана в гості, із турецької неволі братів визволяти, славу добувати, як боролись вони з ляхами, різались з дикими ордами тай скородили списами московські ребра; з тугою згадує, що „було колись добре жити нашій Україні"... і знову жалує, що все те наче сон проминуло і остали лише „начинені і нашим благородним трупом... високі могили", що

„чорніють як гори
Та про волю нишком в полі
З вітрами говорять".

Хто спричинив той страшний упадок народу?

„Вкраїно, мій любий краю неповинний! За що тебе Господь кара, карає тяжко?" — питається Кобзар і у відповідь пятнує захланність сусідів та рівночасно із смутком ствержує, що немало завинили таки свої власною байдужністю, бо тоді, коли московські царі розпинали і доконували Україну, тоді вони...

„Дивились і мовчали
Та мовчки чухали чуби
Німі, подлії раби..."

Іншим разом говорить про ту саму дійсність так:

„Доборолась Україна
До самого краю:
Гірше ляха свої діти
Її розпинають".

Розпинають її ті виродки, що на чужину пруться шукати доброго добра. У святому гніві до них кличе Кобзар: „Схаменіться, недолюдки, діти юродиві! Подивіться на рай тихий, на всю Вкраїну, полюбіте щирим серцем велику руїну!"

Можна сказати, що майже з кожного вірша, кожної пісні Кобзаря промовляє незвичайна любов до безталанної Батьківщини та деколи він зазначує її особливо:

„Я так її, я так люблю
Мою Україну убогу,
За неї душу погублю".

Та любов до Вітчини в Кобзаря чиста наче хрусталь і така щира, що він готов забути на себе, він радо вирікся особистого щастя, коби лише його край цвів гаразом:

„Мені однаково, чи буду
Я жить в Україні, чи ні,
Чи хто згадає, чи забуде
Мене в снігу на чужині...
...Та не однаково мені,
Як Україну злії люди
Присплять лукаві і в огні
Її окраденою збудять...
Ох, не однаково мені".

Він хотів би ту чисту любов перелляти в наші груди, в груди українського Народу: „Свою Україну любіть, любіть її! Во время люте, в останню тяжкую минуту за неї Господа моліть!... А ви Україну ховайте, не дайте матері, не дайте в руках у ката пропадать!"

Часом голос Кобзаря кріпшає, його струни перемінюються у військові сурми і він наче вождь, наче полководець кличе: „Вставайте, кайдани порвіте!.. Розкуйтеся, братайтеся!" Він вірить в нашу побіду: „Борітеся, поборете! Вам Бог помагає; за вас сила, за вас воля і правда святая!" Він часом стає посеред нас мов пророк; його очі з якимсь дивним жаром глядять в далечінь, він силою свойого духа дивиться в будуче і мов пророк промовляє: „Домовина розвалиться, а зпід неї встане Україна і розвіє тьму неволі, світ правди засвітить, і помоляться на волі невольничі діти"...

Отакий то Кобар появився тому сто літ в Україні. Хай же він буде тепер в кожній українській хаті! Вслухуймося в його безсмертні слова і черпаймо з них чисту і повну посвяти любов до тої, що „сиротою понад Дніпром плаче"! А також і віру в її світлу будучність...

Ярослав Бойків,
Мекаду, Па.

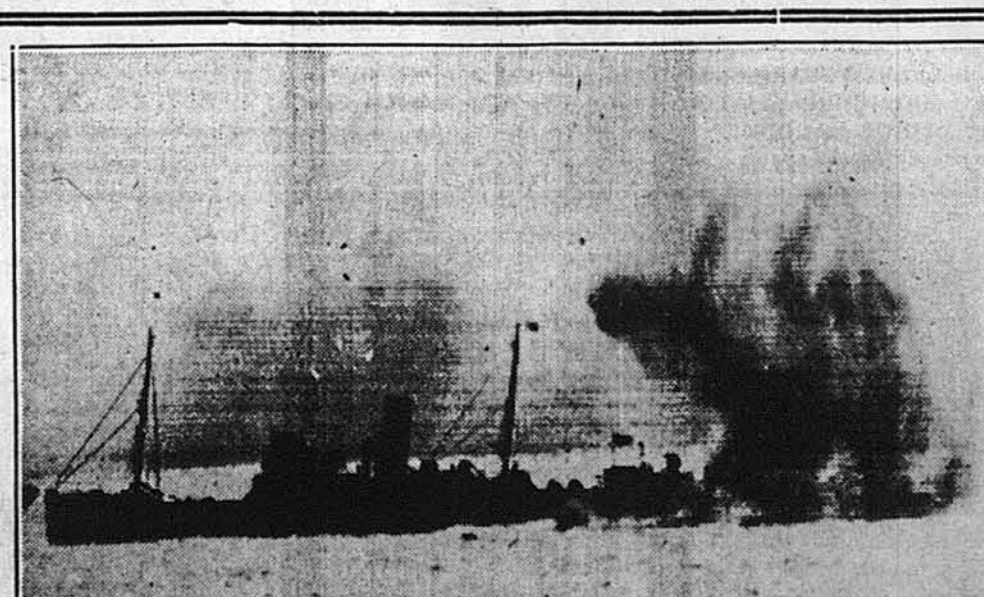
ПАМЯТАТИ НА РЕЄСТРАЦІЮ!

ЗАКОН ВИМАГАЄ, ЩОБ КОЖЕН ЧУЖОЗЕМЕЦЬ ЗАРЕЄСТРУВАВ СЕБЕ ВПРОДОВЖ ЧОТИРЬОХ МІСЯЦІВ І ПОДАВ ВІДТИСКИ СВОЇХ ПАЛЬЦІВ ФЕДЕРАЛЬНОМУ УРЯДОВІ.

ХАЙ КОЖЕН, ЩО НЕ МАЄ ДРУГИХ ГОРОЖАНСЬКИХ ПАПЕРІВ, ЗГОЛОШУЄТЬСЯ ЗАРАЗ ДО НАЙБЛИЖЧОГО ПОШТОВОГО УРЯДУ ЗА ВІДПОВІДНИМИ БЛЯНКЕТАМИ Й ІНФОРМАЦІЯМИ.

ХТО НЕ СПОВНИТЬ СВОГО ОБОВЯЗКУ І НЕ ЗАРЕЄСТРУЄТЬСЯ, БУДЕ КАРАНИЙ. ХТО ЗАРЕЄСТРУЄТЬСЯ, БУДЕ ПОЧУВАТИСЯ ТАКСАМО БЕЗПЕЧНИМ, ЯК І ГРОМАДЯНИН.

ТОМУ НЕ ВІДКЛАДАЙТЕ СВОГО ОБОВЯЗКУ, А СПОВНІТЬ ЙОГО НЕГАЙНО!

СТРІЛЯЮТЬ НА ДАЛЕКУ ВІДДАЛЬ. — Оця світлина представляє частину бритійського конвою, як його обстрілюють далекосяжні німецькі гармати, уставлені на французькім побережжі, занятім німцями. Не зважаючи на тяжкий обстріл, кораблі перебралися через вузький Англійський канал неушкоджені. Стріл, що вибухає з правого боку, вилетів з гармати, що тої 20 миль у віддалі.

ЯБЛУКО НАЙЗДОРОВШИЙ ОВОЧ

Сире, дозріле, золотистого коліру яблуко, є одним з найздоровших овочів, які знаємо. Цей факт потверджують лікарі всіх країв. Про високу вартість яблука для здоровля, говорить теж і простонародня медицина від соток літ. В Анґлії, наприклад, уважають за найліпший спосіб охорони перед недугами, споживання сирого яблука щоденно вечором, перед спанням. Народне анґлійське прислівя звучить: „Вон епл е дей кіпс е доктор авей". Подібні народні прислівя спотикаємо і в інших народів. Новітня медицина потверджує цілковито ту стару віру і днесь зо сирих яблук виробляють фармацевтично-хемічні фабрики найуспішніше ділаючі ліки проти кишкових недуг у немовлят, дітей, а також дорослих осіб.

Яблуко містить в собі багато фосфорових солей, конечних для наших нервових комірок. Яблуко ділає також приспішуючо на діяльність печінки. Містить воно протигнильні субстанції, що приспішують травлення. Яблуко приспішує теж діяльність нирок і причиняється в той спосіб до прочищення крови. Дуже важне є теж механічне очищування зубів і ясен в часі гризення сирого яблука; є це один з найліпших способів чищення зубів, частин між зубами й ясен. Люди, які терплять на неприятний запах з губи певно зауважали, що безпосередньо по спожиттю яблука зникає на якийсь час цей немилий запах.

Сире яблуко є значно здоровше від вареного або печеного. Передовсім яблука є дуже здорові для дітей. Кожна дитина повинна споживати щоденно ввечері — безпосередньо перед спанням сире, обібране зо шкірки, яблуко. Споживати його належить поволі, розгризаючи його докладно і розжовуючи добре в устах. Яблуко, яке споживається скоро і зле розгризається, може викликати перешкоди в травленню, а навіть хвилеві болі.

Безпосередньо по спожиттю яблука не належить пити значної скількости води, а можна тільки в разі спраги випити лиш трошки води. Треба памятати, що сирі яблука є лиш тоді здорові, якщо є цілковито дозрілі, жовтої, червоної, бронзової або золотистої краски. Зелених яблук у сирім стані не треба ніколи споживати, бо в тім стані є вони трудні до стравлення, особливо тоді, як їх споживається в більшій кількости. Зелені яблука надаються одначе знаменито на компоти.

50,000,000 ФУНТІВ МАСЛА В ХОЛОДІЛЬНЯХ

Домініяльне Статистичне Бюро повідомляє, що засоби сметанкового масла в холодільнях в Канаді в день 1 серпня були 50,060,049 фунтів.

Минувшого року в ту саму пору вони були 45,826,401 фунтів.

НІКОТИНА НА УСЛУГАХ МЕДИЦИНИ

У Портсмавт відбувся недавно конгрес лікарів. Багато з них виступили з твердженням, що в декотрих випадках нікотина для людського організму є пожиточна. Особливо доклад одного з лікарів на тему лікування при помочі нікотини, показався дуже інтересний. В останніх часах переведено експерименти лікування нікотинним квасом прокази, а перші висліди заповідаються дуже успішні. Нікотина показалася взагалі дуже успішна на всякі шкірні недуги. На гадку лікарів нікотинний квас у будучині покажеться дуже корисний для медичного знання.

ЩО МОЖЕ НЕРАЗ ВИЛІЧИТИ

Нераз бувають навіть і такі випадки, що людина дуже нервова, похмура та непристунна особливо годину-дві по тім, як пообідає, взагалі коли щось зість. І сама така людина не знає, що їй бракує. А причина може бути дуже звичайна. Хто має ослаблений шлунок, то може пошкодити всяка тяжка пожива; що поперчена, або приправлена паприкою або корінням. Хто має таке недомагання, хай спробує довший час не приправляти собі поживи ані перцем, ні паприкою, ні корінням. Колиж стане йому лекше, то хай ніколи вже не приправляє собі поживи.

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

Рахунок від заснування по кінець липня 1940.

ПРИХОДИ:

Загальна збірка пожертв від товариств, братств, сестрицтв, парохій, клюбів, місцевих громад, народніх домів, співацьких хорів і поодиноких людей	$4,999.60
З продажі відзнак делеґатам і гостям на Конґресі	417.00
З продажі тикетів на концерт	840.00
Зібрано всіх грошей по кінець 31. липня 1940	$6,256.60

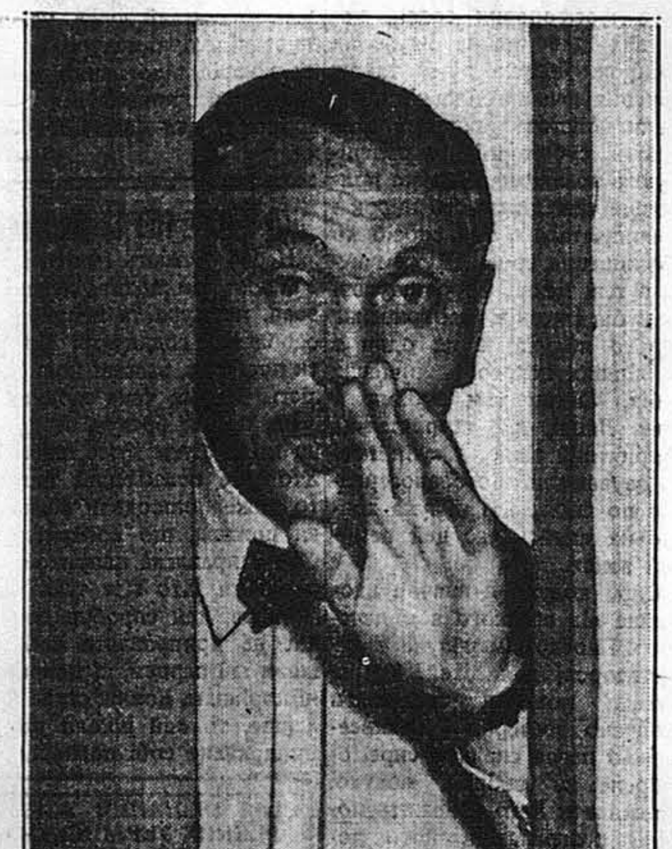
РОЗХОДИ:

Платня хористам за проби і виступ на концерті у Вашинґтон, Д. К.	$1,047.00
Диригент хору за проби і виступ на концерті	760.00
Кошти подорожі хористів до Вашинґтон, Д. К.	435.00
Заля за проби хору	25.00
Кошти подорожі бесідникам на Конґрес	240.00
Друкарські роботи: Друковання плятформи, резолюцій, програми, повновластей, листів, коверт, тикетів і інші малі річи	479.52
Кошти пресової служби	211.25
Купно книжок до записування протоколів, пошта й канцелярійна поміч секретаря Конґрес. Комітету	54.20
За переклади плятформи і резолюцій на англійську мову	55.00
Канцелярійна поміч касієра Конґресового Комітету	64.45
Вашинґтон Готел за обслугу підчас Конґресу: ліяно, емплифаєр і інші потрібні річи	60.50
За відзнаки делеґатам і гостям	240.00
Адвокат за леґальні і інші справи для Конґресового Комітету	150.00
За клішу до часописів	10.00
Телеграми і телефони підчас і по Конґресі до ріжних установ	33.22
Позичка на фільмування Конґресу	85.00
Кошти подорожі і денні видатки членам Конґресового Комітету	88.24
Жертва для Американського Червоного Хреста	200.00
Зворот переплаченої жертви на кошти Конґресу, В.Л.	15.00
Дрібні видатки: костюм для співачки і відзнаки дверникам	4.25
Загальний розхід по кінець 31. липня 1940	$4,257.63

ПОВТОРЕННЯ:

Загальний прихід	$6,256.60
Загальний розхід	4,257.63
Остається готівки в банку	$1,998.97

ЗА ЕКЗЕКУТИВУ КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ:
М. Мурашко, предсідник; **Антін Цурковський**, секретар; **С. Корпан**, касієр; **Василь Шабатура**, контрольор.

ІДЕ ДОМІВ. — Д-р Ґергард Вестрік, що його приловили як головного Гітлерового економічного висланця, прощається на кораблі японського корабля Ніта Мару в Сан Френсиску. Він признав, що йому не вдалось викликати в Злучених Державах приязний настрій до націстів.

ШТУЧНИЙ НАВІЗ ШКІДЛИВИЙ ЗДОРОВЛЮ

В Новій Зеляндії вживають для погноювання городів і садів фабричних погноїв. Від таких погноїв городина й садовина прекрасно родиться. Та тільки недавно переконалися лікарі, що в городині та садовині з таких городів та садів, нема того, що робить тіло відпорним. Новозеляндці, наприклад, дуже легко простуджуються.

На це звернув увагу д-р Дж. Б. Чепмен, член Новозеляндського Товариства Здоровля. Для проби сказав він, щоб всіх студентів бурси при Алберт Ґреммар Скул годувати городовиною та овочами з городів та садів, що мають природний погній, тобто перегнилу траву перемішану з чорноземом. І всі студенти тієї школи, числом 67, і 17 учителів видужали. Тепер ті студенти та їх учителі ані не простуджуються легко, ані не мають напухлих миґдалів та болю в горлі.

ЩОБ ЗУБИ В ДІТЕЙ ЗДОРОВІ БУЛИ

Дуже тепер багато по містах таких дітей, що мають тільки щербаки замісць природно розвинених зубів. Взагалі в тих осіб, що родяться й виростають по містах, рідко в кого знайдеш природно й сильно розвинені зуби. А чому? Головно тому, що по містах люди їдять дуже багато всяких солодощів, мяса, та консервованої поживи, а дуже мало набілу та свіжої городини й овочів. Щоб зуби та кости в дітей добре розвивалися, потрібно, щоб діти їли подостатком набілу: молока, сира, масла, і навіть маслянки, бо власне в набілі знаходиться багато кальцію, що йде на будову зубів та костей. Знаходиться багато кальцію в зеленині з городу.

СВЯТЕ ДЕРЕВО БО

Між населенням Цейлону наступило деяке успокоєння, коли йому сказано, що святе дерево Бо в Анурадгапура не знаходиться в такій небезпеці знищення термітами, як цього побоювалися. Лиш кілька галузок зістали знищені термітами, твердять експерти. Анурадгапура, зруйноване місто, відоме зо старинних памятників, було столицею Цейлону, в 5 століттю перед Христом. У часі найбільшої своєї слави воно обіймало 256 кв. миль, але зістало знищене наїздами, які слідували, а опісля перестало бути королівською столицею в році 769 по Хр.

Дерево Бо, як кажуть, має свій початок у 245 році перед Христом і має бути галузкою більше відомого дерева Бо з Буд Гая в Біґар в Індіях, під яким Будда набув доскональої премудрости.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ПРЕМІЮВАНА ДИТИНА. — Однорічний Джекі Еґен з Кемден, Н. Дж., виграв першу премію на річній дитячій параді в Ошен Сіті, Н. Дж. Він стоїть тут побіч свого трофею, величини дорослої людини. Важко дитині затащити домів таку велику статую.

ВАТАГА НАЗНАЧУВАЛА ЮНІЙНУ ПЛАТНЮ ДЛЯ СКАЛІЗА

НЮ ЙОРК. — У часі розправи проти бувшого президента юнії домашніх послугачів Джорджа Скаліза, якого судять за крадіж $60,000 дол. з каси юнії, зізнав свідок Ізидор Шварц, що Скалізові назначувала платню ватага в Шікаґу по $1,000 місячно, але з неї він мав давати половину другим ґенґстерам, що опанували юнію. Шварц виказав під присягою способи, якими ґенґстери правили юнією. До спілки ґенґстерів належали: „Литл Оґі", Френк Даймонд, Карло Фіяскеті і Майк Карозо. Деякі з ґенґстерів належали до родини славного Аль Капона. Ґенґстери збиралися ще перед смертю попереднього президента юнії, Джері Горана, й тоді вирішили, що як Горан помре, його наслідником має стати Скаліз.

КАТОЛИКИ МІНЯЮТЬ СВОЄ ВІДНОШЕННЯ ДО НАЦІСТІВСЬКОЇ ВЛАДИ

БЕРЛІН. — Кореспондент часопису „Ди Ню Йорк Таймс" подає, що треба надіятися пастирського листа, виданого з боку католицького епископату в Нмеччині, в якому буде виложена зміна відношення католицької церкви до націстівської влади. При кінці він має бути прочитане по церквах прирechення льояльности до цеї влади і Гітлера та подяка німецьким воякам за їхню геройську поставу. Кажуть, що виходить на таке, що католицька церква покинула своє становище опозиції, а перемогла струя, що була за згоду церкви з державою.

ВАЖНЕ ДЛЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ДОБРОВОЛЬЦІВ

ОТАВА. — Американські горожани, що вступають до канадійської армії або летунських відділів, є звільнені від присяги на вірність британському королеві.

Урядовий декрет в тій справі стверджує, що не буде вимагатися присяги від горожан тих держав, котрих закони забороняють своїм горожанам служити в рядах чужих армій під загрозою втрати горожанства, за зложення присяги вірности голові чужої держави.

НІМЦІ ПРО ПАДЕРЕВСЬКОГО

БЕРЛІН. — Німецький часопис доносить з міста Льозани в Швайцарії, що живучий там польський піяніст, Гнат Падеревскі, зістав узнаний лікарями за умово хворого. Націстівська преса додає до цеї новинки свої коментарі. Між іншим, каже, що та хвороба зачала проявлятись у Падеревского вже тоді, коли він згодився стати на чолі нового польського уряду, що творився в Франції по розвалі Польщі...

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

МЕНВІЛ, Р. АЙ. Квартальні збори Тов. ім. М. Драгоманова, від. 181, відбудуться в неділю, 1. вересня, в годині 3. пополудні, в У. Н. Домі на Компаней Гіл. Обовязком всіх членів прийти на означений час, бо є важні справи до полагодження. Проситься членів, котрі мають діти, щоби привели на збори і вписали до У. Н. Союзу. Довгуючих членів напоминається, щоби сплатили свій довг то товариства. Не прияввий член буде караний. — Ю. Ясінчук, предс.; П. Тиняк, кас.; П. Черкас, секр.

МАВ 10,000 У БАНКУ, ВИДАВ ЧЕКІВ НА 1,000,000

У Ню Йорку поставлено перед суд Самуіла Фелдмана за обман у сумі міліона долярів. Це чоловік у віці 41 літ, був у звязку з театральними колами, мав якесь підприємство з футрами, жив виставно й мешкав в готелі Есекс Гавз при Сентрал Парк Вест, а платив за кімнати 300 дол. у місяць. Мав у Першому Національному Банку в Петоскі, Мишиґен, депозит в сумі $10,000 і дивно вмів цей депозит використати. Він наперед виміняв в свойому готелі чек за готівку 500 дол., з неї взяв собі $200, а решту телеграфом вислав до банку в Петоскі. Заки прийшов чек до виміни, банк уже мав готівку. Так робив він через цілий 1936 і 1937 рік. Лише, що щораз дальше, то виписував чеки на більшу суму, доки вони не дійшли до цифри 130,000 долярів. Готель нічого не підозрівав, поки не опинився у банкротстві і тоді все вийшло на яву. Це була штудерна операція й ще не оголошено всі подробиці. Але загальна сума змінялних чеків дійшла до висоти одного міліона долярів. Суд випустив пакищо Фелдмана на волю за запорукою $4,000.

НІМЕЦЬКІ ВОЯКИ ПІДУТЬ ДО ПОЛЬЩІ.

ЛОНДОН. — В Британські руки попав німецький урядовий комунікат, в якому кажеться, що німецькі вояки, що знаходяться тепер в Норвеґії, будуть перенесені по війні на територію давньої Польщі для кольонізаційних цілей.

ТАРЗАН, ч. 91. Право джунґлів.

Коли стріла з Кейдового лука вискочила, Боґду піткнувся.

Щасливий упадок врятував йому життя, але він кинув племінника, що його ніс на поміч Тарзанові.

Хлопець наложив другу стрілу. Тим разом він бувби доїхав кінця малпі.

Та заки він встиг випустити стрілу, Боґду вже був йому на шиї.